

مرکز پژوهش‌های مجلس به آمارهای متناقض از وضعیت اشتغال پاسخ داد

افت نرخ بیکاری در سایه دلسردی از جستجوی کار

محمود نوروزبه

بعد از انتشار گزارش مرکز آمار ایران از افزایش نرخ اشتغال در بهار سال جاری، مرکز پژوهش‌های مجلس روز چهارشنبه دوم مردادماه گزارش داد که افت نرخ بیکاری نه به خاطر افزایش اشتغال، بلکه به خاطر دلسرد شدن مردم از جستجوی کار است.

عنوان «پنجره فرصت جمعیتی» یاد می‌کنند.

در ارزیابی نرخ بیکاری، بیکار به کسی گفته می‌شود که حداقل یک ساعت در هفته را کار نمی‌کند (شاغل نیست)، اما در جستجوی کار است و اگر افراد جستجو کننده کار کاهش یابند، طبیعتاً نرخ بیکاری نیز کاهش می‌یابد. به عبارتی ساده‌تر، اگر کسی به دنبال شغل نباشد، در معادلات نرخ بیکاری تأثیری ندارد.

اکنون مرکز پژوهش‌های مجلس می‌گوید «به دلیل نامساعد بودن وضعیت بازار، افراد بیکار از جستجوی کار دلسرد شده و از بازار کار خارج شده‌اند و در این بین سهم عظیم زنان با توجه به ترکیب ۵۰ درصدی جمعیت زنان از جمعیت در سن کار، قابل تأمل و توجه است». این گزارش می‌افزاید در صورتی که این افراد از بازار کار خارج نمی‌شدند نرخ بیکاری کل کشور به ۱۳.۹ درصد می‌رسید که نسبت به نرخ اعلام شده (توسط مرکز آمار) ۳.۱ درصد بیشتر است.

در بخشی از گزارش آمده «در صورتی که افراد خارج شده از بازار کار در فصل بهار ۱۳۹۸ همچنان بیکاری ۱.۳ درصد کاهش نمی‌یافت، بلکه ۱.۶ درصد نیز افزایش می‌یافت. این موضوع در نرخ بیکاری زنان بسیار جدی‌تر است به طوری که با این فرض نرخ بیکاری زنان به جای ۱۷.۳ درصد به ۲۸.۱ درصد می‌رسید».

نرخ بیکاری مردان نیز در گزارش مرکز آمار ۹.۲ درصد عنوان شده، اما

مرکز پژوهش‌ها می‌گوید اگر افراد از جستجوی کار دلسرد نشده و غیر فعال نمی‌شدند، این رقم اکنون به ۱۰.۴ درصد می‌رسید.

مرکز پژوهش‌ها می‌گوید طی سه سال منتهی به بهار ۱۳۹۷ به طور متوسط سالانه ۲۶۲ هزار نفر به جمعیت بیکار اضافه شده است که در این میان ۱۵۳ هزار نفر آن مرد و ۱۰۹ هزار نفر آن زنان بوده‌اند. اما در بهار ۱۳۹۸ نسبت به بهار ۱۳۹۷، جمعیت بیکار ۳۶۵ هزار نفر کاهش داشته است و به طور مشخص جمعیت بیکار مردان ۲۲۷ هزار نفر و جمعیت بیکار زنان ۱۳۸ هزار نفر کاهش داشته است که علت این امر دلسرد شدن بسیاری از آنها از جستجوی شغل و در نهایت غیر فعال شدن آنهاست.

همچنین در بهار سال جاری جمعیت بیکار جوان ۲۴-۱۵ ساله، ۱۳۰ هزار نفر و بیکاری فارغ‌التحصیلان عالی نیز ۲۰ هزار نفر کاهش رانشان می‌دهد که حاکی از دلسرد شدن این قشر مهم از دنبال کردن بازار کار و اشتغال است.

معضل سبقت عرضه از تقاضا
به باور کارشناسان عدم توازن بین خروجی دانشگاه‌ها با ورودی به بازار کار موجب شده تا آمار بالای بیکاری در بین فارغ‌التحصیلان دانشگاهی به یک چالش بزرگ برای دولت‌ها تبدیل شود.

پس از رشد جهشی جمعیت ایران در دهه شصت، ورود افراد از آغاز تحصیل در مدرسه با معضل کمبود کلاس و معلم همراه شد و در ادامه با نزدیک شدن ورود این طیف به

در کشور؛ ۵۳۰ واحد آن سهم دانشگاه آزاد، ۳۰۹ مورد آن در اختیار موسسه‌های غیرانتفاعی، ۱۷۰ مرکز فنی حرفه‌ای، ۴۶۶ مرکز پیام نور، ۹۵۳ واحد علمی کاربردی و ۱۴۱ دانشگاه دولتی (وزارت علوم، تحقیقات و فناوری) است که در ۲۱ استان کشور به ثبت رسیده‌اند.

در این زمینه آخرین آمارها نشان می‌دهد نرخ بیکاری جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر فارغ‌التحصیلان آموزش عالی ۱۸.۱ درصد (۱۲۵۴۰۵۰) که این عدد برای زنان ۲۸.۱ و برای مردان ۱۲.۹ درصد است. همچنین سهم جمعیت بیکار ۱۰ ساله و بیشتر فارغ‌التحصیل آموزش عالی از کل بیکاران، ۲۸.۵ درصد که این عدد برای مردان ۲۶.۱ و برای زنان ۳۰.۹ است.

از سوی دیگر در سال ۱۳۹۷ سهم جمعیت بیکار فارغ‌التحصیل آموزش عالی از کل بیکاران ۳۸.۵ درصد گزارش شده است. این سهم در بین زنان نسبت به مردان و در نقاط شهری نسبت به نقاط روستایی بالاتر است. بررسی تغییرات این شاخص نشان می‌دهد که شاخص‌های مذکور نسبت به سال قبل در ۱.۴ درصد افزایش یافته است. همچنین نتایج گویای آن است که در سال گذشته سهم جمعیت شاغل فارغ‌التحصیل آموزش عالی از کل شاغلان ۲۳.۹ درصد بوده است. این سهم در بین زنان نسبت به مردان و در نقاط شهری نسبت به نقاط روستایی بالاتر است. با بررسی تغییرات مشاهده می‌شود، این شاخص نسبت سال قبل ۲.۴ درصد افزایش یافته است.

مهاجرت از نوع «اضطرار کاری»
شتاب مهاجرت به خارج از مرزها بعد از فرار مغزها و سرمایه‌ها، در سال‌های اخیر رشد قابل توجهی داشته اما اکنون نوعی از مهاجرت به کشورهای همسایه به قصد یافتن کار باب شده که به گفته کارشناسان مهاجرت از نوع اضطرار است.

امیر خلاق ایرانی در اکثر کشورهای توسعه یافته بین تعداد دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی و بازار کار تناسبی منطقی وجود دارد. در این کشورها بخش قابل توجهی از نیروی فعال از نظر اقتصادی بدون ورود به دانشگاه به طور مستقیم بعد از تحصیلات دبیرستانی، جذب بازار کار می‌شوند. ولی در کشور ما به دلیل عدم وجود کار متناسب با رشد جمعیت، دانشگاه‌ها با تقاضای بسیار زیاد برای ورود به مقاطع بالاتر روبرو می‌شوند با این امید که شاید فارغ‌التحصیلان از آن بتوانند جذب بازار کار شوند.

بر اساس آخرین گزارش موسسه پژوهش و برنامه‌ریزی آموزش عالی وزارت علوم، از تعداد ۲۵۶۹ دانشگاه

در میان کارگران ایرانی، دانش‌آموختگان دانشگاه‌ها نیز حضور دارند که به سبب ناامیدی از یافتن کار در ایران، در کردستان عراق کارگری می‌کنند. دستمزد روزانه هر کارگر در اربیل بین ۲۵ تا ۳۰ هزار دینار عراقی، حدود ۲۵ دلار (تقریباً ۳۰۰ هزار تومان) یعنی سه برابر دستمزد آنها در ایران است

۲۵ دلار (تقریباً ۳۰۰ هزار تومان) یعنی سه برابر دستمزد آنها در ایران است. اکثر کارگران ایرانی باویزی یک ماهه توریستی از مرزهای ایران خارج شده و وارد کردستان عراق می‌شوند. کارگران ایرانی پس از ۲۸ روز برای استراحت به خانه بازمی‌گردند و پس از یک هفته استراحت این چرخه همچنان تکرار می‌شود. بر این اصل کارگران ایرانی نه تنها کار خود را از عراقی - کردی انجام می‌دهند، بلکه خرج کرده و هزینه می‌کنند.

سامانه اشتغال ایرانیان: وعده‌ای که همچنان محقق نشده است

وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی در سال‌های اخیر برای ثبتی شدن آمار اشتغال، ایجاد سامانه اشتغال ایرانیان را وعده داد که در آخرین مورد معاون وزیر قول داده بوده که فاسز اول آن تا تیرماه سال جاری عملیاتی شود اما همچنان به مرحله اجرایی نرسیده است. از آنجا که آمار اشتغال همواره با اما و اگرهایی مطرح بوده و معیارهای سنجش اشتغال به گونه‌ای تدوین شده که بسیاری از بیکاران هم در آمارها شافل به حساب می‌آیند، راه حلی برای این معضل پیشنهاد شد مبنی بر اینکه به هر ایرانی شافل یک کد اشتغال اختصاصی داده شود تا به واسطه آن ثبت آمار اشتغال در «سامانه بانک اشتغال ایرانیان» واقعی شود. ضمن اینکه این طرح کمک می‌کند که افرادی که در دو شغل اشتغال دارند و مالیات بیشتر پرداخت نمی‌کنند، با رصد تسهیلات در یافتی مشخص شوند. این سامانه اطلس اشتغال کشور که قرار است با مطرح کردن مختصات اشتغال، اطلاعات لازم را از نیازهای بازار کار مشخص کند تا جهت گیری برای اصلاح نظام آموزشی نیز امکان پذیر شود، در گیرودار بدقولی مسوولان امر به فهرست وعده‌های محقق نشده پیوسته است تا در غیاب آن همچنان آمارهای غیر واقعی و خوشبینانه از رشد اشتغال در جامعه منتشر شود.

بررسی شکاف جنسیتی مزد بیانگر آن است که اختلاف متوسط مزد روزانه زنان و مردان در شغل و جین کار و تنک کار، در سال گذشته ۰.۸ درصد کمتر از سال ۱۳۹۶ است. شکاف جنسیتی مزد از نسبت مابه‌التفاوت مزد زنان و مردان به مزد مردان به دست می‌آید و این شاخص به صورت درصد نمایش داده می‌شود و هر چه این رقم بیشتر باشد، شکاف جنسیتی مزد عمیق‌تر خواهد بود.

در استان گیلان با ۱۰۲ هزار و ۶۲۵ تومان و پایین‌ترین مزد روزانه مربوط به «کارگر و جین کار و تنک کار» در استان خراسان رضوی با ۲۷ هزار و ۹۰۷ تومان بوده است. بررسی شکاف جنسیتی مزد در سال ۱۳۹۷ بیانگر آن است که بیشترین شکاف جنسیتی مزد به «کارگر دروگر غلات» و کمترین شکاف جنسیتی مزد به «کارگر و جین کار و تنک کار» و «نشاکار» اختصاص داشته است. همچنین

کمترین مزد روزانه را دریافت کرده‌اند. نکته قابل توجه اینکه متوسط مزد روزانه «کارگر بیل‌زن باغ» در دو سال ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷ تغییر چندانی نداشته و دستمزد «کارگر نهر کش و مرزبند» از ۷۲ هزار و ۱۴۳ تومان در سال ۱۳۹۶ به ۵۸ هزار و ۱۱۰ تومان رسیده و به شدت کاهش داشته است.

با توجه به متوسط مزد روزانه در استان‌های کشور، بالاترین مزد روزانه برای مردان مربوط به «کارگر و جین کار و تنک کار» در استان گیلان با ۱۲۰ هزار و ۸۹۹ تومان و پایین‌ترین مزد روزانه مربوط به «کارگر نهر کش و مرزبند» در استان خراسان جنوبی با ۳۰ هزار تومان است. بالاترین مزد روزانه برای زنان در بین استان‌های کشور نیز مربوط به «کارگر و جین کار و تنک کار»

اخبار کارگری

تجمع فرهنگیان باز نشسته مقابل

سازمان برنامه و بودجه
صبح دیروز جمعی از فرهنگیان باز نشسته با تجمع مقابل سازمان برنامه و بودجه، خواستار پرداخت پاداش پایان خدمت خود شدند. به گزارش ایلنا، این فرهنگیان که در سال ۹۷ باز نشسته شده‌اند، می‌گویند: تاخیر در پرداخت پاداش پایان خدمت که تنها امید ما برای سال‌های باز نشستگی و پیری است، ارزش آن را به شدت کاهش می‌دهد. با توجه به نرخ تورم، ارزش واقعی پاداش، هر ماه که می‌گذرد، کاسته می‌شود و این، به ضرر ما باز نشسته‌گان است. این باز نشسته‌گان از مسئولان سازمان برنامه و بودجه درخواست دارند بودجه کافی در اختیار آموزش و پرورش قرار دهد تا این نهاد بتواند پاداش پایان خدمت باز نشسته‌گان را پرداخت کند.

مخالفت کارگران روبرو شد فروش ماشین آلات داماش برای پرداخت دستمزد

جمعی از کارگران کارخانه آب معدنی داماش با تصمیم کارفرمای فروش ۲۰ خودرو کامیونت حمل بار این واحد تولیدی با هدف پرداخت مطالبات عقب مانده کارگران، مخالفت کردند. این کارگران در گفت و گو با ایلنا گفتند: در مدت زمانی که در این کارخانه مشغول به کار هستیم، به رغم چندین ماه مزد معوقه، زبان‌های مالی و روحی زیادی را برای نگهداری این کارخانه متحمل شده‌ایم. سال‌هاست با تلاش شبانه‌روزی توانسته‌ایم با وجود مشکلات اقتصادی، فعالیت تولیدی کارخانه را حفظ کنیم اما اخیراً کارفرما قصد کرده برای پرداخت مطالبات عقب مانده کارگران و خرید چند دستگاه ماشین آلات، ۲۰ کامیونت از مجموع ۳۳ کامیونت حمل بار کارخانه را به فروش برساند.

به گفته این کارگران، ماه گذشته (تیر ماه) گروهی از همکاران آنها در اعتراض به سه ماه معوقات مزدی تجمع برگزار کردند که نتیجه این اعتراض سه روزه پرداخت یک ماه و نیم از کل مطالبات کارگران بوده است. به گفته آنها، این واحد تولیدی دارای بهترین و پیشرفته‌ترین ماشین‌آلات تولیدی برای تولید آب معدنی است و تعداد ۴۰ کارگر همزمان با این دستگاه‌ها مشغول کارند و این نگرانی وجود دارد که با فروش این خودروها که هر کدام زمینه اشتغال حداقل دو نفر را فراهم می‌کند، زمینه اشتغال و امنیت شغلی کارگران شاغل به خطر بیفتد.

رئیس شورای اسلامی کار قند فسا: خصوصی‌کنندگان کارخانه‌ها، پاسخگوی کارگران باشند

رئیس شورای اسلامی کارخانه قند فسامی می‌گوید: دولت، بانک‌ها و دیگر نهادها به قند فسا کمک کنند تا از این بحران خارج شود. به گزارش ایلنا، عبدالرضا خراسانی مسئول کارخانه قند فسا «کمبود نقدینگی» می‌داند و می‌گوید: نهادهای دولتی، بانک‌ها و دیگر ارگان‌های مسئول به کارفرما کمک کنند تا از این بحران خارج شود و مشکل کمبود نقدینگی و تاخیر در پرداخت معوقات مزدی کارگران یکبار برای همیشه حل شود. می‌افزاید: کسانی که چهار سال پیش کارخانه را فروختند باید پاسخگوی مشکلاتی باشند که برای کارگران این واحد صنعتی، خانواده‌های آنها و مسئولان شهرستان پیش آمده است. زمانی که کارخانه را واگذار می‌کردند باید فکر سرمایه‌انباشته و نقدینگی در گردش بودند تا کار به اینجا نرسد.

چهار هزار معدن غیر فعال در کشور وجود دارد

رئیس هیات عامل سازمان گسترش و توسعه معادن و صنایع معدنی ایران گفت: ایپدور و امسال احیا و فعال سازی ۱۵۰ معدن کوچک با سهم اشتغال حداقل هزار نفر را در برنامه دارد. به گزارش روابط عمومی وزارت صمت، خداداد غریب‌پور گفت: حدود ۴۰۰۰ معدن در کشور غیر فعال است. سیاست دولت در چار چوب برنامه احیای معادن کوچک که از طرح‌های اقتصاد مقاومتی است، تکیه و جذب مشارکت بخش خصوصی در این عرصه خواهد بود. وی افزود: دولت به تنهایی به دنبال فعال سازی معادن کوچک نیست، بلکه با بستر سازی و فراهم آوردن زمینه‌های مشارکت بخش خصوصی، این برنامه را پیگیری می‌کند.